

ITÄSIPERIANLAIKOJEN JALOSTUSOHJE 1.8.2025 – 31.7.2026

Yleistä

Jalostusneuvonta on Suomen Laikajärjestön jäsenille maksuton palvelu. Jalostusneuvonnalla pyritään parantamaan itäsiperianlaikojen terveydentilaa sekä käyttöominaisuuksia. Jalostusneuvonnat annetaan tämän jalostusohjeen mukaisesti. Jalostustoimikunnalla on oikeus poiketa näistä perustelluista syistä. Hyväksytyn jalostusneuvonnan voi saada ainoastaan ennen astutusta. Jalostusneuvontaa ei anneta pentueen syntymän jälkeen.

Nartunomistajan tulee ottaa yhteyttä jalostustoimikuntaan hyvissä ajoin ennen suunniteltua astutusta (suositus 2kk ennen astutusta), ja esittää suunnittelemansa yhdistelmät tarkastettavaksi, tai pyytää jaostoa etsimään sopivat urosvaihtoehdot.

Jalostusneuvonta on voimassa kuusi (6) kuukautta neuvonnan antamispäivämäärästä lukien.

Jalostusneuvonta annetaan aina kirjallisena.

Jalostusneuvonta on esitettävä uroksen omistajalle ennen astutusta.

Pyytäessään jalostusneuvontaa neuvonnan pyytänyt henkilö sitoutuu luovuttamaan koiransa terveystiedot jaoston käyttöön.

Terveys

Jaostolla on käytössä terveysriskilaskuri, joka ottaa huomioon koirien suvuissa olevat sairaudet ja viat kahdeksaan (8) sukupolveen saakka. Toistaiseksi laskurilla lasketaan todennäköisyyksiä epilepsialle, silmäsairauksille, ihosairauksille, glaukoomalle (avokulmaglaukooma/Primary Open Angle Glaucoma - myöhemmin tässä tekstissä POAG) sekä sisäelinsairauksille. Lisäksi lasketaan todennäköisyyksiä rakenteellisille vioille sekä pehmytkorvaisuudelle.

Terveysriskilaskurin avulla yhdistelmän terveystiedot jaotellaan seuraavasti:

1. Ei riskiä tiedossa – hyväksytään jalostukseen
2. Kohonnut riski – kelpaa jalostukseen maininnalla ”terveysrasite”
3. Suuri riski – ei hyväksyntää jalostukseen

Mikäli yhdistelmällä on yhdenkään sairauden tai vian osalta luokitus ”suuri riski”, ei yhdistelmä saa hyväksyntää (epilepsia, silmäsairaudet, ihosairaudet, sisäelinsairaudet, POAG (kantaja/sairas) tai rakenteelliset viat).

Pehmytkorvaisuuden osalta ei käytetä luokitusta: Suuri riski – ei jalostukseen.

Jokaiselle yhdistelmälle annetaan kirjallinen jalostusneuvonta, josta käy ilmi jaoston tiedossa olevat terveysrasitteet kyseessä olevalle yhdistelmällä. Jaosto kehottaa jokaista pennun ottajaa pyytämään kasvattajalta jalostusneuvonnan nähtäväksi.

Mikäli yhdistelmällä on muita jaoston tiedossa olevia jalostukseen vaikuttavia vikoja tai virheitä, joita terveysriskilaskuri ei ota huomioon, jalostustoimikunta voi perustellusti estää hyväksynnän saamisen kyseiselle yhdistelmälle. Tilanteessa noudatetaan perinnöllisten sairauksien osalta Suomen Kennelliiton ohjeistusta.

Jaosto noudattaa neuvonnoissaan voimassa olevia ohjeita, säädöksiä, lakeja ja asetuksia. Neuvonnoissa huomioidaan mm Suomen Kennelliiton rekisteriohje, Eläinten hyvinvointilaki sekä sitä täydentävä jalostusasetus. Tästä syystä jalostusohjeeseen voi tulla päivityksiä kesken toimikauden.

Primary Open Angle Glaucoma (POAG) kantajan jalostuskäyttö

Jalostustoimikunta ei suosittele käyttämään glaukooman kantajaa jalostukseen.

Mikäli glaukooman kantajaa kuitenkin käytetään jalostukseen, tulee jalostukseen käytettävä kumppani olla geenitestillä glaukooman (Adams10/beagle) osalta terveeksi todettu (ei sairas/ei kantaja).

Tällainen yhdistelmä saa jatkossa jalostusneuvonnasta glaukooman osalta AINA kohonneen terveysriskin.

Lisäksi jaosto suosittelee, että kasvattaja geeni testauttaa kyseessä olevan yhdistelmän koko pentueen, jotta saadaan selville pentueen glaukooman kantajat.

Terveysriskit kartoitetaan kaikkien jalostukseen käytettävien koirien osalta. Geeni testaamattomien koirien osalta voi terveysriskilaskuri tuottaa **Suuri riski** (Ei hyväksyntää jalostukseen) / **Kohonnut riski** (terveysriskirasite) periytymismekanismiin mukaisesti, joita käsitellään edellä esitetyn mukaisesti.

Geeni testauksesta saa lisätietoa jalostustoimikunnalta.

Sukusiitosaste

A-palstalle hyväksytyn yhdistelmän sukusiitosasteen raja on 5,8 %. Hyväksytyn yhdistelmän rajaa lasketaan toistaiseksi 0,05 %/vuosi. Vuoden 2024-2025 (2020-2024; keskiarvo on 3,89 %) raja oli 5,85 %.

Siitokseen käytön enimmäismäärät

Uroksille hyväksytään alkuun enintään kolme pentuetta kolmelle eri nartulle. Mikäli jälkeläisten käyttökoetulosten palkitsemisprosentti on kaksinkertainen rodun keskiarvoon nähden (pennuista 30 % koepalkittuja), voidaan lisäksi hyväksyä neljä (4) pentuetta, eli yhteensä seitsemän (7) pentuetta. Uroksen jälkeläisten maksimimäärä on 40 (3 % = 29,8 pentua). Rajana käytettäkään joko pentuemäärää tai jälkeläismäärää riippuen siitä, kumpi ensin täyttyy.

Jalostustoimikunta seuraa jälkeläisten käyttökoetulosten palkitsemisprosentteja.

Nartuille hyväksytään aluksi kolme pentuetta vähintään kolmelle eri urokselle (mahdollisuus kaksoisastutukseen). Mikäli jälkeläisten palkitsemisprosentti on vähintään rodun keskiarvotasoa (pennuista 15 % koepalkittuja), voidaan lisäksi hyväksyä kaksi (2) pentuetta eli yhteensä viisi (5)

pentuetta, joka on myös Kennelliiton koirarekisteriohjeen enimmäismäärä. Yksittäisen koiran jälkeläisten lukumäärä on enintään 30.

Uusintayhdistelmä hyväksytään perustelluista syistä ainoastaan jalostustoimikunnan päätöksellä.

Kirjallinen jalostusneuvonta

Kaikki jalostusneuvonnat annetaan vain kirjallisesti. Neuvontalomake annetaan nartun omistajalle. Nartun omistaja on velvollinen esittämään kirjallisen jalostusneuvonnan uroksen omistajalle ennen astutusta sekä pentujen ostajille sitä pyydettäessä.

Kirjallisesta jalostusneuvontalomakkeesta käy ilmi seuraavat asiat:

- Nartun tiedot
- Uroksen tiedot
- Kasvattajan sekä uroksen omistajan yhteystiedot
- Tiedot mahdollisista terveysrasitteista
- Yhdistelmän sukusiitosaste
- Käyttökoeluokitus,
- Terveystutkimusluokitus,
- Hyväksyntä kyllä/ei perusteluineen
- Liitteenä terveysriskilaskurin yhteenvetosivu

ASTUTUSPALSTAT

Yleistä

Astutuspalstalla koirat on luokiteltu käyttökoetulosten ja terveystutkimusten perusteella. Sekä käyttöettä terveystutkimusluokitus on tehty erikseen.

Astutuspalstalta selviää:

- Yhdistelmän tiedot
- Sukusiitosaste 8. sukupolveen saakka laskettuna
- Kasvattajan yhteystiedot
- Astutusajankohta
- Pentueen tiedot
- Pentueen päivitystiedot
- Käyttökoeluokitukset, **ei kirjata astutuspalstalle, jos neuvonta on pyydetty astutuksen jälkeen.**
- Terveystutkimusluokitukset, **ei kirjata astutuspalstalle, jos neuvonta on pyydetty astutuksen jälkeen.**
- Huomautukset -sarakeessa käy ilmi, jos yhdistelmä poikkeaa jalostuskriteereistä (astutuspalsta B)
- Huomautukset - sarakeessa ilmoitetaan myös tehdyn POAG-testin tulokset.

Käyttökoeluookitukset

Käyttökoetuloksiksi hyväksytään metsästyksen omainen tapahtuma, josta kirjataan tuomareiden allekirjoittama pöytäkirja. Mikäli kokeen tulosta ei löydy Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä tai Koiratietokannasta, tulee kopio koepöytäkirjasta toimittaa jalostustoimikunnalle saadakseen oikean luokituksen.

Yhdistelmät luokitellaan seuraavasti:

- A. Molemmilla vähintään koetulos HIRV-2, KARH-1 tai LINT-2
- B. Molemmilla vähintään koetulos HIRV-3 tai LINT-3
- C. Toisella vähintään koetulos HIRV-3 tai LINT-3
- D. Ei riittäviä käyttö- tai taipumuskoetuloksia

Terveystutkimusluokitukset

Terveystutkimusluokitukseen otetaan huomioon viralliset silmälausunto, lonkkaniveltutkimukset ja geenitutkimus (POAG ADAMTS10/Beagle).

Yhdistelmät luokitellaan tehtyjen terveystutkimusten osalta seuraavasti:

- A. Molemmilta on tutkittu silmät ja lonkat, ja vähintään toiselle on tehty POAG-geenitesti (ADAMTS10/Beagle).
- B. Molemmilta on tutkittu silmät tai lonkat tai on tehty POAG-geenitesti (ADAMTS10/Beagle)
- C. Yhdistelmän toiselta osapuolelta on tutkittu silmät tai lonkat tai on tehty POAG-geenitesti (ADAMTS10/Beagle)
- D. Tutkimukset puuttuvat molemmilta

1-7 -vuotiaalle koiralle tehty silmätutkimus on voimassa 36 kuukautta, alle vuoden ikäiselle koiralle tehty tutkimus on voimassa vuoden.

Lonkkaniveltutkimukset suositellaan suoritettavaksi koiran täytettyä 18 kuukautta. Tällöin kasvuvaihe on todennäköisesti päättynyt.

Mikäli terveystutkimuksen tulosta ei löydy Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä, tulee kopio tutkimuksesta toimittaa jalostustoimikunnalle oikean luokituksen saamiseksi.

Yhdistelmä, jossa toinen on glaukooman/POAG kantaja ja toista ei ole testattu puhtaaksi, jalostustoimikunta ei anna hyväksyntää, vaikka yhdistelmä täyttäisi muutoin terveysvaatimukset.

Terveysrasitteet

Mikäli yhdistelmään liittyy terveysrasite, näkyy se astutuspalstalla huomautukset -kentässä. Varsinainen terveysrasitteen laatu selviää kasvattajalle toimitetussa jalostusneuvontalomakkeessa.

Astutuspalsta A –kriteerit:

Yhdistelmän tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

Käyttökoetulokset

Yhdistelmän molemmilta koirilta vaaditaan vähintään käyttökoeluokitus B (katso yllä käyttökoeluokitus).

Terveystutkimukset

Yhdistelmän molemmilta koirilta vaaditaan vähintään terveystutkimusluokitus B. Molemmilla koirilla on teetetty vähintään yksi seuraavista terveystutkimuksista:

- Silmäpeilaustutkimus
- Lonkkaniveltutkimus
- POAG-geenitesti (ADAMTS10/Beagle)

Terveysriskit

Yhdistelmällä ei saa olla kohonnuttu terveysriskiä perinnölliseen sairauteen tai vikaan (terveysrasite).

Yksittäisen koiran osuus

Yksittäisen koiran osuus ei saa ylittää 1,5 % laskettaessa kahdeksaan (8) sukupolveen.

Astutuspalsta B –kriteerit:

Yhdistelmä ei täytä kaikkia astutuspalsta A:n kriteerejä.

Mikäli jalostusneuvontaa ei ole pyydetty, jaostolla on mahdollisuus antaa arvio yhdistelmästä myös astutuksen jälkeen, jolloin yhdistelmä pääsee astutuspalsta B:lle, kun se täyttää sen vaatimukset. Yhdistelmän käyttökoel- ja terveystutkimusluokituksia ei kuitenkaan merkitä palstalle.

Käyttökoetulokset

Ei erityisvaatimuksia (käyttökoeluokitus D tai parempi).

Terveystutkimukset

Ei erityisvaatimuksia.

Terveysriskit

Yhdistelmällä voi olla kohonnuttu riski perinnölliseen sairauteen tai vikaan (terveysrasite), mutta suuri riski perinnölliseen sairauteen tai vikaan (Ei jalostukseen) estää palstalle pääsyn.

Seuraavat seikat estävät pääsyn astutuspalstoille A ja B

Astutuspalstoille pääsyn estää yksikin poikkeama seuraavista:

- Yhdistelmällä on suuri riski perinnölliseen sairauteen tai vikaan (Ei hyväksyntää terveysriskistä johtuen).
- Yhdistelmän toiselta osapuolelta puuttuu näyttelytulos.
- Yhdistelmän sukusiitosaste on yli sallitun 10,0 %:n.
- Jos siitokseen käytön enimmäismäärä ylittyy.
- Jos kasvattaja ei suostu esittämään jaoston antamaa kirjallista jalostusneuvontaa/-arviota uroksen omistajalle tai pennun ostajalle sitä pyydettyä.

Muuta

Jalostustoimikunnalla on oikeus perustelluista syistä poiketa astutuspalstan kriteereistä. Yhdistelmät pääsevät astutuspalstoille A ja B heti kun astutus on tapahtunut. Pentueilmoitus poistetaan viimeistään kun pentue on kolmen (3) kk:n ikäinen, jos kasvattaja ei ilmoita astutuspalstan ylläpitäjälle myymättömistä pennuista ja pyydä ilmoitukselleen jatkoaikaa (max viisi (5) kuukautta).

TOIMINTAOHJEET

KASVATTAJA, TOIMI NÄIN

1. Harkitse, onko narttusi jalostuskelpoinen. Muista käyttö, näyttö ja terveys.
2. Pyydä ajoissa kirjallinen jalostusneuvonta.
3. Ole rehellinen pennunottajille ja muista näyttää jalostusneuvontalomake pentueesta kiinnostuneille.
4. Kannusta uutta pennun omistajaa järjestön jäseneksi.
5. Ilmoita jaostolle pentueessa havaituista vioista ja sairauksista.

UROKSEN OMISTAJA, TOIMI NÄIN

1. Harkitse, onko urokseesi jalostuskelpoinen. Muista käyttö, näyttö ja terveys.
2. Kun koirasi täyttää jalostuskelpoisuuden, ilmoita yhteystietosi jaostolle.
3. Tutustu jalostusneuvontalomakkeeseen.
4. Ota yhteyttä jaostoon, jos haluat lisätietoa.

PENNUNOTTAJA, TOIMI NÄIN

1. Tutustu rotuun hyvissä ajoin ja liity ajoissa rotujärjestöön.
2. Tutustu tarkoin tarjolla oleviin yhdistelmiin.
3. Hanki koira omia käyttötarpeitasi silmällä pitäen.
4. Muista, että vastuuntuntoinen kasvattaja antaa sinun tutustua yhdistelmän jalostusneuvontalomakkeeseen.
5. Ilmoita rotujärjestön itälaikajaostolle mahdollisesti koirassasi ilmenevistä sairauksista tai vioista. Näin viemme rodun terveyttä eteenpäin.
6. **Muista, että rotua jalostetaan faktoilla, joten käytä koiraasi käyttökokeissa sekä näyttelyssä.**